

גוברים הסיכויים להקמת גוף מפקח על הפרקליטות

הגוף יוקם בתיאום עם הפרקליטות ובהסכמתה ויפעל ללא חקיקה מיוחדת בכנסת <> גורמים משפטיים מבקרים את המהלך וטוענים כי: "גוף כזה שיוקם ללא חקיקה יהיה חסר סמכויות"

אורי ישראל פז

שור המשפטיים יעקב נאמן ודיע בקרוב על כור נתו להקים גוף פנימי במשרד המשפטים שיפקח על הפרקליטות. מסתמן כי בראש הגוף המפקח יעמוד שופט בדימוס או יועץ משפטי לשעבר, המכיר את עבר דת הפרקליטות. בכיונת השר נאמן להקים את הגוף המפקח בתיאום עם משרד מבקר המדינה וללא צורך בחקיקה

לינדנשטראוס

של הכנסת אלא בהבנה מצד בכירי הפרקליטות. המפקח שימונה לא יבחן שיקולים שינחו העמדה לדין של חשר דים בפלילים ושיקול דעת בקבלת החלטות בפרקליטות, אלא יפעל על פי תלונות שגינעו אליו וממצאים שימצא בעצמו.

השר נאמן כבר שוחח על כך עם פרקליט המדינה לדור ועם היועץ המשפטי לממשלה יהודה רינשטיין. יצוין כי בשני נאומיו הפומביים בפאגלים שנערכו בנושא בעבר הביע הפרקליט לדור נכונות להקמתו של גוף מפקח פנימי על עבודת הפרקליטות הביע התנגדות נחרצת להקמתו של גוף מבקר חיצוני.

אולם משפטנים בכירים ששוחחו אתמול עם מקור ראשון הביעו חשש כבד כי הקמתו של גוף פנימי חסר סמכויות שיפקח על עבודת הפרקליטות – לא תועיל להפקת לקחים יעילה ולמסוגלות לטפל כראוי בכשלים של מערכת התביעה. לא רק שהמהלך של השר נאמן יסכל את הקמתו של גוף ביקורת חיצוני על הפרקליטות, בשם "הליגה להגנת חשודים", אלא שספק אם המהלך יחזיר את האמון האבוד של הציבור ברשויות אכיפת החוק או יחזק את הלגיטימיות הציבורית בפעילותן.

המשפטנים הבכירים שמצדדים בשנים האחרונות בהקמתו של גוף ביקורת חיצוני ונטול פניות על הפרקלי-

טות הם שור המשפטים לשעבר פרופ' דניאל פרידמן, שר החינוך לשעבר פרופ' אמנון רובינשטיין, דיון לשעבר של הפקולטה למשפטים בתל אביב פרופ' מני מאוטנר, ראש החטיבה למשפט פלילי ולקרימינולוגיה במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן פרופ' בועז סנג'ור, פרקליט המדינה לשעבר ושופטת בית המשפט העליון עדנה ארבל ומנהל בתי המשפט לשעבר השופט בדימוס בועז אוקן.

"אין להטיל מורא בטענה שמי שתומך בביקורת וב"ביקורת מבקש להחליש את הפרקליטות ומכאן קצרה הדרך להאשמתו בפגיעה בשלטון החוק", אומר פרופ' סנג'ור ומודה כי הוא מבקש להחליש את הפרקליטות במידת מה, וזאת דווקא כדי לחזק את שלטון החוק. "לאף אחד מאיתנו אין מונופול על שלטון החוק. אפי' לו על השופטים יש ביקורת – נציב תלונות הציבור על השופטים. האם לפרקליטים זכות קנייה להיות חסינים מביקורת?! הכרחי שיהיה גם נציב תלונות על הפרקליטות".

באשר לשאלה מה יחוקר הגוף המבקר שימונה על הפרקליטות, סבור פרופ' סנג'ור כי "צריך לחקור ביסודיות כל הרשעה של חף מפשע, כל אישום נגד חף מפשע, כל הסתרה של ראייה בעלת פוטנציאל מזכה על ידי חוקר משטרה או על ידי תובע (שלא

לדבר על שיפור של ראייה מרשיעה או חלילה פברוק שלה), כל שימוש לרעה באמצעים פסולים על ידי חוקר משטרה שלא נחשף בפני בית המשפט על ידי התובע, כל הסתרה של חומר חקירה מעיני הסנגור ובית המשפט וכל תקלה". לדבריו, "אף ללא קשר ישיר לתקלה מסוימת, יש להתוות מדיניות ראויה, במיוחד באשר להעמדה לדין ולבחירת סעיפי האי שום ולבקר אותה באופן שוטף. הבדיקה חייבת להיות על ידי גוף חיצוני עצמאי ו'בזמן אמת' ולא רק לאחר מעשה. הכרחי לקיים ביקורת חיצונית שוטפת ולהפעיל שיטה של לימוד לצורך הפקת לקחים גלויה. רק כך ניתן לשפר מערכת".

מהפרקליטות נמסר בתגובה למהלך המסתמן כי "מדובר בנושא מורכב וכבד משקל שנמצא על סדר יומו של פרקליט המדינה, המשתף פעולה עם מספר גורמים בעניין זה. פרקליט המדינה הביע בעבר תמיכה בהקמת הפרוורס הנכון לביקורת על עבודת הפרקליטות, אולם בהידי לא אחת כי יש לעשות זאת בדרך שמר עילה לאינטרס הציבורי ולא פוגעת בו ובדרך שאינה מתנגשת עם שאר מערכות הביקורת הקיימות כיום, כמו: נציבות שירות המדינה, לשכת עורכי הדין, מבקר המדינה ואחרים".